

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

27. De sacrilegio, quod co[n]tra Religionem admittitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

bis, fructibusque colligendis, aut animantibus custodiendis, ut certis verbis sacris, aut certas preces adhibere ad eam rem compositas, & accommodatas, ut ab eis morbi, & vitia, & quicquid dolerit, & mali habeant, arceantur. S. Tho. 2. 2. q. 96. art. 4. respondet, fas esse Apostolorum Symbolum, aut precationem Dominicam, aut alia verba sacra, præsertim cum signo Crucis, recitare: dummodo spes, & fiducia non in literis, syllabis, aut nudis ipsis nominibus, & vocibus, sed in Deo ipsorum opifice, & liberali bonorum omnium largitore ponatur. Alioquin enim non licere id facere, ut constat ex cap. Non liceat, 26. q. 5. §. 5.

Vltimò queritur, An rudes, & imperiti homines grauitè peccent, cum bona fide absque expressa Dæmonis inuocatione, superstitiosa, & vana vtuntur obseruatione? **Respondeo**, si cum rebus, factisque suis superstitiosè aliquid adhibent, id scienter efficiant, aut hæsitent, fas id sit necne, eos grauitè peccare, quia licet voluntate careant euocandi Dæmonem, scienter tamen vana, & superstitiosa obseruatione vtuntur, aut saltem dubitât, sit superstitiosa nec ne; nam eo ipso, ab ea abstinere debuissent, ne periculum incurrerent superstitutionis, vel impietatis. Si tamen bona fide putent nihil superstitiosum, & vanum contineri, cum credant id, quod optant, petunt, agunt, fieri posse vi, & facultate naturæ, vel potestate Dei, vel Angelorum opera; aut quia vident, illud idem pios, & religiosos homines facere consueuisse, non peccant, quoniam ob ignorantiam bona fide excusantur. Debent tamen à Presbytero, qui eorum confessiones excipit, admoneri, vt se in posterum ab huiusmodi superstitiosis obseruationibus abstineant, quia cum sint superstitiosæ, eo ipso, sunt male per se, ac proinde omnino cauendæ, & fugiendæ, vt vana, & inanes.

Cap. XXVII.

De sacrilegio, quod contra Religionem committitur.

Primò queritur, quidnam sacrilegij nomine intelligatur? **Respondeo**, si proprie, & pressè sumatur vocabuli Etymologia; sacrilegium esse rerum sacrarum furtum. Vnde sacrilegi dicuntur, qui res sacras surripiunt, aut qui rem non sacram, in loco tamè sacro depositâ, aut committunt furantur. Postea tamen latius est nomen acceptum, & translatur ad significandum peccatû, quo res sacrae polluitur, aut indignè, & impiè tractantur. Et hoc modo sumptû sacrilegiû, est peccatû, quo res sacrae indignè tractantur ab aliquo; scilicet non eo honore, veneratione, & cultu, quo deberent. Appellatione autè rei sacrae accipitur ea, quæ sanctitatè aliquam habet, aut Christi institutione, aut Ecclesie consecratione, vinctione, benedictione, vt vocatur, quæ est precatio, qua Ecclesie minister certis ritibus, & cæremonijs Ecclesiasticis adhibitis, bona precatur rei, quam sacrat. Ea item, quam Ecclesia ad sacros vsus, & ministeria destinauit.

Secundò queritur, quot sint sacrilegij species, & modi? **Respondeo**, in vniuersum tria esse sacrilegiorû genera. Aut enim sacrilegiû contra personam sacra, aut contra locû sacrum, aut contra rem sacram admittitur.

Tertiò queritur, quot modis contingat sacrilegiû, quod cõtra personam sacra committitur? **Respondeo**, huiusmodi sacrilegiû esse peccatû, quo contra honorè, & cultû, & sanctitatè personæ sacrae debitâ delinquitur, aut quo religio violatur, dum persona offenditur. V. G. si quis rē habuerit cū foemina voto castitatis adstricta, accessus ad eam totus est sacrilegus, quia est contra votû, religionis officiû, & opus. Quo fit, vt quancumq; quis votû, aut iusuradum violauerit, sacrilegus sit, eo quod votû, & iusurandum, quæ sunt religionis actus, nõ soluat, & seruet. Præterea, qui Clericû occiderit, aut ei colaphos impegerit, eum uel sauerit, & verberauerit, sacrilegiû admittit, quia facit cõtra venerationè, & cultû Clericû sanctitati debitû. Clericus enim Sanctus, & sacer est, non solû, quia fit ad diuina ministeria destinatus, sed etiâ, quia Ecclesiasticis legibus interdictû est, ne per iniuriâ lædatur. Item, si presbyter suo officio functus Sacramenta conferat, lethalis peccati cõsciens, aut sacrosanctû Eucharistiæ Sacramentû cõficiat, aut Missæ sacrificium offerat, sacrilegij graui scelere sese cõmaculat: quia indignè Sacramenta tractat. Pari ratione laicus lethalis culpe cõsciens, Sacramenta percipiens, sacrilegiû admittit. At verò si Clericus furetur, mentiatur, aut maledicta in Deû, vel Sanctos in cælo regnantes conijciat, peccatû quidè committit, nõ tamè sacrilegiû. Violat enim furando mentièdo, maledicendo, naturale ius, sed contra sanctitatè personæ Clerici debitâ nõ delinquit. Præterea, si ludis, comestationibus, venationibus, negotiationibus se dedat; Canones quidè, & Ecclesiastica iura peruertit; reus tamè sacrilegij propriè nõ est: hæc enim solû latè, & amplè sacrilegia dici possunt. Prohibet quidem Ecclesia prædicta clericis, nõ ob personæ sanctitatem, sed ne ab Ecclesiasticis ministerijs abstrahantur. **Quæres**, an si quis Clericû corâ Iudice ciuili, & seculari conueniat, sacrilegij crimine sese obstringat? An item Iudex ciuilis, & secularis, si in Clericû inquirat, & animaduertat, ita vt in eo Ecclesiasticas leges, seu Canones qui immunitatem, & libertatè Clericis concedunt, labefactet, in sacrilegiû incurrat? **Resp.** incurrere, quoniâ immunitatè, & libertatem Clericis Ecclesie sanctione debitâ perfringit. Pari ratione si laicus tributa, vectigalia, & quas vulgò gabellas, siue collectas appellat, à Clericis exigat, erit in exigèdo propriè iniustus, quia exigit quod sibi nõ debetur, & ab eo, qui ipsi nihil debet, erit etiâ quodammodo sacrilegus, quia cõtra immunitatè Clericis debitâ delinquit. Ita etiâ si Clericus sacris ordinibus initiatus, cū foemina rē habuerit, sacrilegij crimine ac pœna tenetur iuxta, veriorè sententiâ, quoniâ nõ solû Ecclesiastica lege castitatè seruare, debet: sed etiâ quia Ecclesie decreto, dum ad sacros ordines promouetur, spondet, ac vœuet, se castitatem seruaturum.

Quartò queritur, quando quis sacrilegium committat in locum sacrum peccando? **Respondeo**, tunc nimirum, cum aliquid facit, quo loci sanctitas polluitur. Sciendum est, locum aliquem cõsecrari, hoc est, religiosum, & sacrum effici adhibitis certis quibusdâ Ecclesie precatonibus, ad sacramenta in eo plebi seu populo fideli ministranda, ad Missarum sacrificia offerenda, ad officia,

Ecclesiastica obedienda, ad mortuos sepulture mandandos, Deo venerationem, & cultum deferendum. Quando igitur aliquis contra hæc in loco sacro delinquit, sacrilegij crimen contrahit, quodnam violat loci sanctitatem. Præterea, si lex Ecclesiastica, quæ constituit immunitatem, libertatem, honorem, & cultum, non seruetur, sacrilegij crimen admittitur. Si **QVAERAS**, quæ sint Ecclesiasticis legibus prohibita, ne in loco sacro fiant? **Resp.** sanè multa. Primum est, in loco sacro aliquem occidere. *c. propofuisti. de consecrat. Ecclesie.* Secundum, humanum sanguinem per injuriam enormem effundere. *c. citato. propofuisti.* Tertium; voluntariè humanum semen emittere. *c. Ecclesie. de consec. dist. 1. c. significasti; de adul. quibus tribus polluitur, & violatur Ecclesia. Silu. verbo. consec. 2. quest. 5.* Quartum est: confugientes ad locum sacrum per vim extrahere. *cap. sicut antiquitus 17. q. 4.* Quintum, Paganum, siue infidelè, aut sacro baptismo non initiatum, aut fidelium quempiam excommunicationis vinculo ligatum sepelire; quo etiam casu polluitur Ecclesia. *cap. Ecclesiam, de consec. dist. 1. c. consuluisti. de consecrat. Ecclesia.* Sextum: loco sacro res commendatas, aut in eo depositas vi, aut clam furripere. *c. quisquis 17. q. 4. & Glossa, ibidem.* Septimum: Ecclesia non potest loco arcis, aut propugnaculi inferuire ad vsus bellicos contra hostes. *c. 1. c. cum Ecclesia, de immunit. Eccl. & Doctores ibid. Silu. verbo immunitas. 1. q. 2.* Octauum: non potest ad habitationem, aut alios vsus profanos conuerti. *c. ligna. de consec. d. 1. c. ad hæc, & alij capitulum, de religiosis domibus.* Nonum: prohibemur omnino, in Ecclesia Scenicis, aut turpes ludos facere, & alia spectacula similia hominibus præbere. *Clem. cum decorum, de vit. c. honest. Cleric. Secus est, si ludi sunt honesti, & qui ad pietatem, & religionem moueant spectatores, vel auditores: Silu. immunitas. 1. q. 2. distio. 8.* Decimum: prohibemur facere ea, quæ officia diuina, aut cultum Ecclesiasticum impediunt. *c. decet. de immuni. Eccl. in 6.* Undecimum, nequeunt laici Ecclesijs collectas imponere, neque ab eis exigere. *cap. quanto; de censibus.* Duodecimum: sacrilegium est Ecclesias infringere, & spoliare. *c. dirupit, & c. quisquis. 17. q. 4.* Decimotertium: prohibemur placita secularia in Ecclesia tractare. *c. 1. c. com. Ecclesia, de immunit. Eccl. Hæc sunt, quæ vi Ecclesiasticarum legum seruari debent, vt locis sacris honor debitus deferatur.*

Quintò quæritur, quæ loca censeantur esse religiosa, & sacra? **Respondeo**, ea, quæ iure canonico Religiosa loca siue sacra vocantur. Religiosa verò loca habentur, omnia tēpla, quas etiā Ecclesias appellamus, Monasteria, Oratoria, Hospitales domus, si immunitate, & libertate Ecclesiastica iure Canonico cōcessa gaudeant: tunc autē gaudere dicuntur, quando auctoritate Episcopi fundata sunt: secus verò nō itē. Animaduertendū est, Monasteriū, in quo habitant Regulares, aut cōmunē locū, in quo somnū capiūt, quod dormitoriū appellat, agros itē, prædia, & domos, quas possidere, & locare ad habitandū Ecclesiæ solēt, nō haberi loca sacra in omnibus: quoniā si in huiusmodi locis semen humanū ex proposito emittat quis, aut cū foemina rē habeat, nō committit sacrilegiū, quo locus facer pollutus, & violatus reputetur; iudicantur tamen loca sacra, quatenus in alijs multis

immunitate, & libertate Ecclesiastica gaudent, vt suo loco dicitur.

Sextò quæritur, An qui rē nō sacrā è loco sacro furripit, sacrilegium furtū admittat? Franciscus Victoria censet esse sacrilegū furtum. Communiter tamen sententia Summistarū, & Theologorum receptū est, esse tria sacrilegi furti genera, quæ superius enumerauimus, nimirū, cū res sacra è loco sacro auferatur: Aut res nō sacra è loco sacro: Aut res sacra è loco nō sacro. Sic Glossa communi cōsensu approbata in *cap. quisquis, 17. quest. 4.*

In hac Quæstione dubitandum non est, esse sacrilegium, si quis è loco sacro auferat rem Ecclesiasticis vsibus, & ministerijs deputatā; quamuis sancta, consecrata, aut benedicta, vt dicitur, non sit, vt si Imagines, pannos, ornamenta, cortinas, pelles, fellas, aut similia quæ furripiant. Præterea negandum non est, furtum esse sacrilegū, si quis laicorum res, in sacro loco asseruatas, abstulerit. Et hoc est, quod habet communis opinio, sacrilegium esse furem eum, qui rem non sacrā auferet è loco sacro: tunc enim contra loci sacri immunitatem, & libertatem delinquit: nam locus facer immunis est in hoc, vt confugientes ad se excipiat, & res etiā commendatas, & creditas Ecclesiæ, cōseruet. Eadem ratione sacrilegus est, qui è loco sacro res etiam laicorum depositas, locustasie, mutuo, vel commodato, aut loco pignoris traditas furatur. Nihilominus tamen, probabile est, non esse furtū sacrilegū, si quis rem laici, in loco sacro non asseruatā, non depositā, non commendatā Ecclesiæ, sed casu, in loco sacro relictam inde abstulerit, & hoc fortassis Victoria voluit.

Septimò quæritur, An qui in loco sacro habet voluntatem, & animū occidendi, furandi, vel rē cum foemina habēdi extra locū sacrum, sacrilegium admittat? **Respondeo**, minimè, quia actus exterior, quem vt finem sibi propositū habet, & in quem intendit, est quidē in eo voluntarius, sed solum, vt opus extra locum sacrum faciendum. Si **ROGES**, an è contrario, si quis extra locum sacrum constitutus voluntatem habuerit occidendi, furandi, vel cum foemina rem habēdi in loco sacro, sacrilegij reus sit? Quidam id negat ob eam rationē, quoniā loci sanctitatis internis voluntatis actibus non violatur, sed solum externis. **Veritas tamen est**, quod alij sentiunt, talē hominē sacrilegij admittit: quia opus exterius, quod est homicidium, vel furtum, vel cōgressus cū foemina, vult in loco sacro facere: Sed actus exterior, & interior voluntatis, quando in eadem materia subiecta versantur, sunt eiusdem speciei. **DEINDE QVAERES**, an is, qui in loco sacro est, cum mente delectatur in homicidio, furto, vel adulterio cogitato, in sacrilegij crimen incurrat? **Resp.** delectatio, quā capit ex adulterio, furto, vel homicidio, terminetur in eis per se absolūtè, solum vt ea mente concipiuntur, sacrilegij non est, quoniā cōtra loci sanctitatem ille non peccat, quamuis in loco sacro peccet: at verò si delectationem capiat ex adulterio, homicidio, furto, vt in loco sacro perpetrato, licet quidam existiment sacrilegium non esse, quia actus internus loci sanctitatem non polluit: **Mihi tamē sacrilega eiusmodi delectatio videtur**: quoniā delectatio eiusdem est speciei, cuius est materi-

subiecta

subiecta, vt quarto libro dixi cap. 6. quest. 3.

Octauo queritur, quid nomine rei sacræ intelligatur, in qua sacrilegium admittitur? **R**espondeo, res sacræ esse Sacramenta; deinde altaria, vasa, vestes, Sanctorum reliquias, imagines, in quibus Sancti coluntur; denique omnia, quæ pertinent ad cultum diuinum, & vsibus diuinis, & sacris deputantur, quæ solent esse consecrata, aut Episcopali auctoritate certis ritibus, & precibus adhibitis ad diuinum vsus, & Ecclesiastica ministeria destinata. Quando cumque igitur huiusmodi res furto surripiuntur, Sacrilegium admittitur. Item si in vsus profanos conuertantur: si laicorum collectis, tributis, gabellis clerici onerentur, si non dignè, religiosè, & piè tractentur. Quare sacrilegium committit presbyter, qui lethali peccato infectus sacramenta confert, aut laicus, qui culpè lethalis conscius Sacramenta suscipit. **Q**uæres, An Simonia sit sacrilegium? Ratio questionis est, quoniam per Simoniam res sacræ venduntur, emuntur, permutantur; ergo tota venditio, & emptio, & permutatio est sacrilegia, cum sit penitus iure canonico interdictum res sacræ vendi, aut emi. Sed ex altera parte, Simonia crimen est à Sacrilegio distinctum. Respondeo, Simoniam eo ipso, quod est rerum sacrarum venditio, & emptio, esse sacrilegam, quoniam qui res sacræ vendunt, & emunt, non eo honore, & cultu, quo debent, eas tractant: ac verò Simonia, vt peccatum à sacrilegio distinctum numeratur, eò quod peculiarem habeat sacrilegij rationem.

Nonò queritur, An Sacrilegij rationem habeat id omne peccatum, quo res sacræ, non vt deces, tractantur? Ratio questionis est, nam si Sacrilegium esset, inde fieret, vt Sacrilegij reus sit laicus, si vasa sacræ, reliquias Sanctorum, cereos, Agnos Dei contrectet: Sacrilegium quoque esset signum Crucis, aut Sanctorum imagines in faxis, & sepulchris humi stratis sculpere, & depingere, cum inde sequatur, vt sæpè conculcentur. **R**espondeo, sacrilegium in præsentia, vt præmonui, latius accipi pro peccato, quo sacræ abique debito cultu, & honore tractantur; & proinde feremur ad Sacrilegium reuocari ea omnia, quibus sacræ modo aliquo scdamus, veluti; si Sanctorum imagines proteramus, Reliquias conculcemus, Cruces deiciamus, comminuamus. Similiter etiam cum sacræ tractant, manu uè tangunt laici, quibus hoc est interdictum: Sicut etiam sacrilegium admittitur, si res sacræ in profanos vsus conuertantur. **Q**uæres, an si quis decimam fructuum portionem Ecclesiæ debitam surripiat, furtum sacrilegum committat? **R**espondeo, quidam committere: quia licet eiusmodi fructus sit res temporalis, est tamen alimentum, & vitæ subsidium ad clericos honestè, & commodè sustentandos destinatum. Qui etiam segetes Ecclesiæ disperderet, aut deuastaret agros, aut domos locari solitas euerteret, sacrilegium, inquit, & graue crimen admitteret. Pari quoque ratione, qui ecclesiastica beneficia Ecclesijs erepta sibi viurparet, aut alia Ecclesiarum iura sacræ sibi vendicaret absque vlla Ecclesiæ facultate, sacrilegium ille perpetraret, quia eiusmodi iura sunt ipiritualia, & sacræ.

Decimò queritur, An vniuersum omnes sacrilegi, qui Ecclesiarum res, & bona furantur diripiunt diripiunt, ipso iure excommunicationem contrahant? Hæc questio inde profecta est, quòd in cap. Omnes Ecclesiæ 17. q. 4. c. Canonica 11. q. 3. videtur lata esse excoicatio ipso iure in huiusmodi sacrilegos. **R**espondeo, non omnes sacrilegos ipso iure communi excoicatione esse affectos, sed debere post monitionem canonicam, nisi satisfecerint, excoicatione damari. Sic Abbas in cap. vlt. de furtis. nu. 2. & manifestè liquet ex c. Quisquis, §. sacrilegium, 17. q. 4. & Glossa in c. Ois Ecclesiæ 17. q. 4. **Q**uæres, qui sacrilegi ipso iure excoicatione afficiantur? **R**espondeo, quatuor esse sacrilegorum genera, nimirum; Qui manus violentas in clericos iniiciunt, occidendo, percutiendo, verberando, aut aliquo alio modo eos indignè tractando, c. Si quis suadente, 17. q. 4. Deinde, laici qui collectas, & quas vocat gabellas, tales, decimas, præstantias, & alia similia onera clericis, aut Ecclesijs absque Romani Pontificis facultate imponunt, aut ab eis exigunt, aut etià imposita à sponte dantibus recipiunt. Itè qui per se, vel aliud, directo, vel indirecto ea facere, exequi, procurare, aut eis dè auxiliu, consilium, fauorè, votu, aut suffragiu, palam, vel occulto præstare audent, quæ quidè excoicatio cõtinetur in Constitutione Pontificia, quæ Bulla cœnæ Domini vocatur. Præterea, ipso iure in excoicatione incurrunt, qui violat immunitatè personarum, vel rerum Ecclesiasticarum, vt continetur in eadè Cõstitutione: de quibus excoicationibus suo loco tractabimus. Postremò in Conc. Trid. sess. 22. c. 11. de Reformatione, sic statuitur: Si quem clericorum, vel laicorum quacunque dignitate, etià Imperiali, vel Regali præfulgeat. in tantum, malorum omnium radice cupiditas occupauerit, vt alicuius Ecclesiæ, seu cuiusvis secularis, siue regularis beneficii, Monium pietatis, aliorumque piarum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & Emphiteutica, fructus, emolumenta, seu quascunque obventiones, que in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent, per se, vel alios vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas clericorum, aut laicorum, seu quacunque arte, aut quacunque quæsto colore in proprios vsus conuertere, illi, que vsurpare præsumperit, seu impedire ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur, is anathemati tandem subiaceat, quoad iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione supposita persone peruenierit, Ecclesiæ, eiusque administratori, siue beneficiario integrè restituerit, ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si eiusdem Ecclesiæ patronus fuerit, etià iure patronatus ultra predictas penas eo ipso priuatus existat. Clericus vero qui nefandè fraudis, & vsurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit eidem penis subiaceat: nec non quibuscunque beneficijs priuatus sit, & ad quacunque alia beneficia inhabilis efficiatur: & à suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui ordinarij arbitrio suspendatur. Hæc ibi sancta synodus.

Vndecimò queritur, An ipso iure excoicatione feriatur Incendiarij, qui studio, & dolo igne in Ecclesijs iniiciunt, easque incendunt, & deuantant? Dux sunt opiniones: Prima affirmat: ita Glossa, & cõi consensu Summistarum, & Canonici iuris interpretu recepta in c. Tua. De sent. exc. Secunda verò negat, Sic Caiet. in sum. verb. exc. c. 22. Sil. exc. 7. casu. 7. Naua. c. 23. n. 74. Videtur itaq; dicesu. Quia

uis non

uis non ita manifestò constet, esse iure communi & antiquo latam excommunicationem; consuetudine tamè aliud receptum est, vt ipso facto excommunicatione censeantur affecti: aut saltem Pòrifex in c. *Tua, de sent. ex. vt certum reliquit, eos esse excommunicatione alstrictos, & statuit tanquam nouum ius, vt si denunciati fuerint Ecclesie sententia à nullo, præterquã à Romano Pontifice absolui queant, sin minus, ab Ordinario: Et hoc est, quod eo capite Glossa, Abbas, & alij Canonici iuris doctores tradiderunt. In cap. *Pessimam* 23. *Quæst. 8. dicitur: Pessimam quidem, & depopulatricem, & horrendam incendiariorum malitiam auctoritate Dei, & Apostolorum Petri, & Pauli omnino detestamur, & interdiciamus. Et deinde dicitur: Si quis malo studio, odio, aut vindictæ cupiditate ignem exposuerit, excommunicetur, at si mortuus fuerit incendiarius, careat sepultura Christiana.**

Duodecimò queritur, An qui effringunt templa, & spoliant Ecclesias, sint ipso iure in excommunicationem prolapsi? Communis est omnium opinio, vt constat ex Glossa, Abbate, & cæteris in cap. *Conquesti, de sentent. excomm.* eos iure ipso excommunicationem contrahere. Quia licet in cap. *Conquesti, de sentent. excomm.* in eos, ipso facto excommunicatio non feratur, vt verum tamen, & certum relinquatur esse excommunicationem a liquo contra eos constitutam: de qua re suo loco fusius differemus.

Decimotertidò queritur; An ipso iure sint excommunicatione damnati, quicumque ex loco sacro rem sacram abstulerint, vt reliquias, calices, vestes, aliaque similia? Hoc ideo queritur, quia in cap. *Quisquis, 17. Quæst. 4. dilucidè constitutum est: Si quis domum Dei violauerit, & aliqua inde abstulerit sine licentia eius, cui Ecclesia est commissa, sciat se continuatione priuatum, donec satisfecerit. Respondeo, multos opinari, eos nequaquam ipso iure excommunicationem contrahere, nisi ædem ipsam sacram effregerint, & rem sacram furati fuerint. Quia in illo cap. dicitur: *Si quis domum Dei violauerit, id est, effregerit, & aliquid inde abstulerit.* Sic Abbas in cap. *Ex literis, de furtis, num. 2.* Alij verò putant, eos ipso facto, excommunicatione affici, si absque facultate eius, cuius curæ Ecclesia committitur aliquid rapuerint, vel extraxerint. Nam hoc ipsum, quod est aliquid furari, est domum Dei violare. Probabilior est prima sententia.*

Cap. XXVIII.

DE BLASPHEMIA.

Queritur primò, cui virtuti Blasphemia opponatur? S. Thomas 2. 2. *quæst. 13. art. 1. censet Blasphemiam Fidei confessioni aduersari; quia, verbis blasphemis Deo tribuit, quod in ipsam non cadit, aut negat, & detrahit, quod ipsi conuenit: quorum vtrumque Fidei confessioni repugnat. Quidam arbitrantur, Blasphemiam esse periurium contumeliosum, vnde eam cum Periurio quadam ex parte confundunt: Alij autem opinantur, Blasphemiam Religioni opponi: quia nihil aliud est, nisi conuiuium, quod in Deum maledici conijciunt, hoc est, contumeliosum dictum, quod in Deum, vel Sanctos in cælo regnantes maledicis confert. Præterea, multæ blasphemie in Deum, vel Sanctos dictæ nihil falsi continent, quod cum fidei confessio nepugnet*

sed solum sunt contumeliæ, & maledicta, quæ conijciuntur in Deum: nam detestabili blasphemie scelere se obstringitis, qui aliquid veri de Deo dicit, sed per contumeliam, seu irrisionem, vt qui per Christi Domini membra obscenè, & impudenter iurat.

Deindè, in Iure Canonico Blasphemi in Deum, vel Sanctos sub Maledicis continentur: in *Titulo De Maledicis.* Postremò, blasphemiam in Regem, vel Principem, est verbum contumeliosè in eum dictum, ergo Blasphemia in Deum, nihil aliud est, nisi conuiuium coniectum in Deum: ita ex Hugone Sancti Victoris colligit Conar, in c. *Quamuis pactum de pactis, in 6. par. 1. §. 7. num. 8.* Et hoc mihi magis probatur. S. Tho. præsius videtur Blasphemiam accepisse, prout est verbum, quod in Deum contumeliosè dicitur, continens, vel sapiens hæresim. Nec item Blasphemia semper cum periurio, aut Iureiurando coniungitur.

Secundò Queritur; Quid sit Blasphemia peccatum in Deum? Respondeo, ex communi omnium sententia, esse verbum, quod de Deo, vel Sanctis in cælo cum Christo viuentibus per contumeliam dicitur. Quare, vel affirmat aliquid, quod Deo non competit; vel negat, quod ei conuenit; vel certè, quæ Dei sunt, absque iusto, & debito honore, cultu, & reuerentia nominat, irridendo, aut per ea turpiter, & inhonestè iurando. Quo fit, vt Blasphemia ab Infidelitate penitus distinguatur: nam infidelitas in mente consistit, est enim falsus mentis contra Fidem assensus: Blasphemia verò in verbo, seu sermone posita est: nec enim credit blasphemus, quod vocibus exprimit, & effutit. Differt etiam, vt dixi à peccato, quod Fidei confessionem euertit: quoniam Blasphemia latius se fundit: per blasphemiam enim ea dicuntur, quæ contumeliosè nominantur, quamuis Deo verè conueniant.

Tertidò queritur, quot modis Blasphemia contingat? Respondeo, multis; Primò, si de Deo quis aliquid dixerit, quod in ipsum non cadit, vt si eum compeller crudelem, vel iniustum, inscium, & ignarum, vel mendacem, vel inuidum, vel talem, qui res hominum non videat, non curet, non re tè administret. Deindè, si de Deo deneges aliquid, quod ipsi conuenit, vt si dixeris eum, hoc vel illud prohibere nò potuisse, vel nò debuisse, vel nihil hominū casus aduersos, vel prosperos curare. Item, si dicendo rei creatæ tribuas, quod est propriū Dei: quo crimine se commaculat frequenter, molles, & lasciuī puellarum amatores, quas ita amant ardentè, ita immodicè laudat, & prædicant, vt eas nominibus quibusdā appellent, cæco amoris igne inflammati ad libidinem, quibus aliquid Dei proprium significatur. Quo etiã se scelere deuincit is, qui per rem aliquã creatã, tanquã per Numè, & Deum iurat, qualis est mos Gentiliū. Præterea, si Deo aliquid mali imprecaris: nam hoc ipso tuis verbis Deū malo subijcis, quasi Deus possit mali aliquid perpeti. Postremò si per membra Dei, vel Christi Domini obscenè, & turpiter iures, in quod immane scelus, & horrendum solent incidere nebulones, muliones, agalones, & aurige, & alij rustici, viles, & abiecti homines, qui quidem cum patientes, & lenes non sint, mala, quæ sibi eueniunt, Deo tribuunt: & iras, & indigna